

Exploring the Effect of lived experience of the Iranian-Islamic lifestyle on the emotional atmosphere of the family from the perspective of young married women

بررسی تأثیر تجربه زیسته سبک زندگی ایرانی - اسلامی بر جو عاطفی خانواده از دیدگاه زنان متأهل جوان

leila.zoghi

Assistant Professor of Psychology and Faculty Member of Amin University of Law Enforcement Sciences. Tehran, Iran

*لیلا ذوقی

استادیار روان شناسی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران

محبوبه، فتح اله زاده

mahboobeh fatholahzadeh

Master student of Educational Psychology, Islamic Azad University, Electronics Department, Tehran, Iran

دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد

الکترونیک، تهران، ایران

میلا، سلگی

milad, solgi

Master of General Psychology, Islamic Azad University, Hamadan branch, Iran

کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، ایران

چکیده

Abstract

Aim: This research was conducted with the aim of exploring the effect of Iranian-Islamic lifestyle experience on the emotional atmosphere of the family from the perspective of young married women. **Method:** This qualitative research was done based on the phenomenological approach. The statistical population of the research contained young married women aged 22 to 35 who were students of the Islamic Azad University, Science and Research branch, who were selected using purposive sampling and were interviewed through in-depth interviews to the point of theoretical saturation in the number of 15 people. The data was analyzed using the Colaizzi's method. **Findings:** The findings of this study were analyzed with the Colaizzi's method and the main themes of the emotional atmosphere of the family were extracted. It should be noted that the three-way method (interviews with women, experts and text analysis) was used to validate the data. Family emotionality was coded in 4 common concepts (type of relationships, parenting, marital intimacy, quality of work life), each of which has sub-themes. **Conclusion:** The Iranian-Islamic lifestyle has an impact on various dimensions of life, including the emotional atmosphere of families; it makes family members stronger in coping with life's problems

هدف: این پژوهش با هدف بررسی تأثیر تجربه زیسته سبک زندگی ایرانی - اسلامی بر جو عاطفی خانواده از دیدگاه زنان متأهل جوان انجام شد. **روش:** مطالعه‌ی حاضر با روش پژوهش کیفی و راهبرد پدیدارشناسی انجام گرفته است. جامعه مورد مطالعه، زنان متأهل جوان ۲۲ تا ۳۵ ساله دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات بودند که با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و از طریق مصاحبه عمیق تا حد اشباع نظری به تعداد ۱۵ نفر مورد مصاحبه قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از روش کلایزی تحلیل شد. **یافته‌ها:** یافته‌های این مطالعه با روش کلایزی تحلیل شدند و مضامین اصلی جو عاطفی خانواده استخراج شد، لازم به ذکر است برای اعتبار یابی داده‌ها از روش سه سوسازی (مصاحبه با خانم‌ها، متخصصین و تحلیل متون) استفاده شد، به این ترتیب جو عاطفی خانواده در ۴ مفهوم مشترک (نوع روابط، فرزندپروری، صمیمیت زناشویی، کیفیت زندگی کاری) کد گذاری شد که هر کدام دارای مضامین فرعی نیز می باشند. **نتیجه‌گیری:** سبک زندگی ایرانی-اسلامی بر ابعاد مختلف زندگی از جمله جو عاطفی خانواده‌ها تأثیرگذار است و اعضای خانواده را در

* نویسنده مسئول: Email: Leila.zoghi@yahoo.com

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۲۴

دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۰۴

and leads them to a happier life.

مقابل مشکلات زندگی قوی تر می‌کند و موجب یک زندگی شاداب تر می‌گردد.

Keywords: lived experience, Iranian-Islamic lifestyle, family, married women.

واژگان کلیدی: تجربه زیسته، سبک زندگی ایرانی-اسلامی، خانواده، زنان متأهل

مقدمه

خانواده‌ها و به خصوص زوجین در عصر حاضر در برقراری و حفظ روابط صمیمانه و داشتن زندگی زناشویی رضایتمند با مشکلات متعددی روبرو هستند (McDonald, 2010). آگاهی نداشتن از شیوه صحیح ارتباط و عملکرد نادرست هریک از خانواده‌ها در ارتباط با یکدیگر مانند مرزبندی نامناسب، کمیت و کیفیت نادرست ارتباط، انتظارات و توقعات نا به جا و بیش از حد، وابستگی و عدم تمایز یافتگی، عدم توزیع متوازن قدرت، می‌تواند به روابط زوجین و خانواده همسر آسیب برساند و باعث تیرگی روابط زوجین شود و لطمات جبران‌ناپذیری به پیکره خانواده وارد کند (Qasemi, 2012). گلاسر در نظریه خود عنوان می‌کند ماهیت ارتباط زناشویی سرچشمه عمده ناخشنودی و تعارضات زناشویی است (Glasser, 2010). خانواده کوچک‌ترین واحد اجتماع است. این واحد اجتماعی مبدأ بروز عواطف انسانی و کانون صمیمانه‌ترین روابط و تعاملات بین فردی است. اهمیت آن به اندازه‌ای هست که سلامت و بالندگی هر جامعه وابسته به سلامت و رشد آن است (Seyed Moharrami, 2015). در خانواده بالنده، سلامت روانی هر یک از اعضای خانواده به‌طور گسترده‌ای به سلامت سایر اعضا وابسته است، و نقش بسیار مهمی در اجتماعی شدن هر فرد بازی می‌کند (Zahedi Asl & Pilevor, 2014). در خانواده با جو عاطفی و سالم، اعضای آن با یکدیگر در تعامل اند و بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند. بنابر این تعاملات و الگوهای مرادده‌ای که بین اعضای خانواده جاری است عملکرد خانواده را به وجود می‌آورد. عملکرد سالم با تعاملات سازنده در بین اعضای خانواده، می‌تواند در رسیدن به اهداف خانواده سودمند و مؤثر باشد (Hosseini & Samani, 2012). نهاد خانواده در تعیین سبک و خط‌مشی زندگی آینده، اخلاق، سلامت و عملکرد فرد در آینده نقش بزرگی بر عهده دارد (Fazilinia, 2013). هدف ایران ایجاد تمدن نوین اسلامی است؛ این تمدن نوین دوپایه دارد: یک پایه، یعنی بخش حقیقی، آن چیزهایی است که متن زندگی ما را تشکیل می‌دهد که همان سبک زندگی است؛ مثل مسئله خانواده، سبک ازدواج، رفتار ما در رسانه‌هایی که در اختیار داریم، رفتار ما با پدر و مادر، رفتار ما با همسر رفتار ما با فرزندان و... (Hosseini Khamenei, 2012). این سبک زندگی اسلامی در چارچوب تمدن نوین اسلامی معنا پیدا می‌کند. تمدن نوین اسلامی، آرمانها و هدفهای مستقل از دیگر تمدنهای بشری دارد. بدون شک در این الگو باید به نهاد مقدس خانواده توجه ویژه‌ای کرد؛ چرا که خانواده زمینه‌ساز خوشبختی یا بدبختی انسانها و امتهاست. به‌علاوه انتقال فرهنگ و تمدن به

برکت خانواده انجام می‌گیرد. طبیعتاً اگر خانواده نباشد، سلطه فرهنگی و در پی آن سلطه سیاسی و اقتصادی ساده و آسان خواهد شد (Tagvipour & et al, 2015). ایران از جمله کشورهایی است که نگرش مثبتی به خانواده دارد و آن را بهترین مکان برای زندگی افراد می‌داند (Sarukhani, 2001). همچنین، از مهم‌ترین نقشهایی که در خانواده ایفا می‌شود و سهم بسزایی در خانواده دارد زن خانه و مادر خانواده است. زنان در اسلام از جنبه‌های مختلف سیاسی، حقوقی، اجتماعی و درون دینی (اعتقادی، تاریخی، فقهی) مورد توجه قرار گرفته‌اند (Bostan, 2013). زن به‌عنوان نیمی از پیکره اجتماع و نقش تعیین‌کننده‌اش در بقا و گسترش نسل انسانی و پرورش و تربیت فرزندان و مانند آن، همیشه مورد توجه اندیشمندان بوده است. در طول تاریخ، زن پا به پای مرد در فراز و نشیبهای زندگی و سازندگی مطرح بوده است. گاه به‌طور مستقیم و گاه با ترغیب مردان و ایجاد انگیزه‌های لازم در آنان، نقش سازنده خود را در تاریخ انسانی نشان داده است (Davoudi, 2013). عوامل، اجتماعی، اقتصادی، شخصی، شناختی، مذهبی فراوانی وجود دارند که بر زنان و افکار آنان اثرگذار هستند و آنها را تهدید می‌کنند؛ با توجه به این موضوع اعتقادات دینی و تقیدات مذهبی یکی از ارکان زندگی سعادت‌مندان است که بر تمامی ابعاد زندگی انسان و از جمله جو عاطفی خانواده و روابط خانوادگی تأثیرگذار است. سبک زندگی را الگویی برآمده از ارزشها و باورهای مشترک یک گروه یا جامعه می‌دانند که به صورت رفتارهای مشترک ظاهر می‌شود (Olfat & Salemi, 2012). سبک زندگی ایرانی-اسلامی^۱ یکی از ضروریاتی است که در رضایت و سازگاری خانواده مؤثر است (Salamabadi & et al, 2013). سبک زندگی اسلامی - ایرانی نوعی از سبک زندگی است که بر پایه آمیختگی دو فرهنگ ایرانی - اسلامی است و زیستن به خواست دیدگاه آنان از اسلام و ایرانی بودن است (Reza & Goodarzi, 2022). پارگامنت و ماهونی (2005) براین باور هستند که باورهای مذهبی تأثیر بسزایی در استحکام خانواده و رضایت زناشویی دارد، زیرا ارزشهای مذهبی بر دیدگاه زوجها درباره اهداف ازدواج و میزان توافقی که هر یک از آنها بر موضوعات خاص دارند اثر می‌گذارد. سبک زندگی با مفهوم عقل معاش که همان شیوه زندگی کردن است، یکسان است؛ یعنی عقلی که به آدمی می‌گوید چگونه باید زندگی کند؛ کارکرد این عقل در راستای چگونگی تدبیر زندگی، چاره‌اندیشی درباره معضلات زندگی، تلاش برای هماهنگی با قوانین شرعی و سازگاری با آنها در سامان دادن به زندگی مناسب و مطلوب است تا انسان را به حیات مؤمنانه رهنمون کند (Pouramini, 2013; Quoted by Fatahizadeh and Rezaei, 2018). سبک زندگی اسلامی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی است که گستره شناخت، عواطف، نیت و رفتار فرد در طول زندگی دنیوی تا معنوی (برای نیازهای دنیا تا آخرت وی) در همه ابعاد پوشش داده است (Kaviani, 2012). دین اسلام و به دنبال آن سبک زندگی اسلامی به استناد آیه ۳ سوره مائده، کامل‌ترین دین و سبک

¹ Islamic Lifestyle

زندگی برای سعادت دو دنیای بشر هست و نقش تعیین کننده‌ای در خانه و خانواده ایفا می‌کند (Agae Meybodi, 2012). در سبک زندگی اسلامی یکی مؤلفه‌هایی که مورد توجه است، جایگاه زن و مادر هست (Mousavi & et al, 2014). منبع اصلی سبک زندگی اسلامی کتاب الهی هست (Majlesi, 1404AH). نتایج به دست آمده از ادبیات پژوهش نشان می‌دهد متغیر سبک زندگی اسلامی با رضایت زناشویی رابطه مثبت و مستقیم (Barjal & et al., 2017)، و با تعارضات زناشویی (Atadakht & et al., 2015) رابطه معکوس دارد. همچنین شریعتی (۱۳۹۲) در پژوهش خود به سه نوع سبک زندگی تارک دنیایی، دنیا طلبانه و سبک زندگی اسلامی اشاره و در نهایت، سبک زندگی اسلامی را مناسب‌ترین سبک زندگی برای استحکام و سازگاری زناشویی و تربیت صحیح فرزندان معرفی می‌کند. غلامی و همکاران (۱۳۹۸) سبک زندگی اسلامی را راهی برای تغییر در الگوی رفتاری مناسب عنوان می‌کنند. سلم‌آبادی و همکاران (۱۳۹۳) در نتایج پژوهشی خود عنوان می‌کنند که پیاده‌سازی سبک زندگی اسلامی در زندگی زناشویی، موجب افزایش سازگاری بیشتر و عالی‌تر می‌شود. سبک زندگی اسلامی مبتنی بر فرهنگ و آموزه‌های قرآن، پیامبران، اهل بیت علیهم سلام است که کامل‌ترین نوع سبک زندگی را برای انسان تعریف کرده‌اند. بنابراین، سبک زندگی زمینه‌ساز ظهور، همان سبک زندگی اسلام ناب است و اسوه‌های آن نیز پیامبر و ائمه هستند. با توجه به این موضوع که اکثر پژوهشگران به صورت کمی به تأثیرات سبک زندگی اسلامی بر ابعاد مختلف مانند رضایت از زندگی، فرزند پروری، امیدواری و... پرداخته‌اند، اما این پژوهش به صورت کیفی بر تجربه زیسته‌ای که زنان متأهل دارند تأکید دارد. بر این اساس به منظور بررسی تجارب، دیدگاه‌ها و احساسات آنها در رابطه با رعایت سبک زندگی اسلامی و میزان تأثیر آن بر زندگی‌شان، به بررسی تجربه منحصر به فرد هریک از این زنان پرداخته شد و در صدد پاسخ به سوال زیر هستیم:

(۱) تجربه زیسته سبک زندگی ایرانی-اسلامی بر جو عاطفی خانواده، در زنان متأهل چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر کیفی با تکیه بر رویکرد پدیدارشناسی است. و جامعه آماری پژوهش، زنان متأهل جوان ۲۲ تا ۳۵ ساله دانشجوی دانشگاه علوم تحقیقات که در ترم اول سال تحصیلی ۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند؛ و سبک زندگی ایرانی-اسلامی را در زندگی خود رعایت می‌کردند بودند. نمونه‌گیری از نوع هدفمند و در دسترس انجام شد و نمونه‌ها با مراجعه به نمازخانه دانشگاه و گفتگوی اولیه با مصاحبه شونده‌گان در خصوص رعایت سبک زندگی اسلامی با پوشش اسلامی موجه انتخاب شدند، و تا حد اشباع نظری به تعداد ۱۵ نفر مورد

مصاحبه عمیق قرار گرفتند. قبل از مصاحبه به فرد مصاحبه شونده، این امنیت خاطر داده شد که هیچ‌یک از اطلاعات آنها در اختیار نهاد و یا سازمانی قرار نخواهد گرفت، مصاحبه‌های انجام شده، پس از هماهنگی با فرد مصاحبه شونده ضبط و در نهایت روی برگه ثبت شد. در گام بعدی برای تحلیل داده‌ها از چارچوب تحلیل کلایزی^۲ استفاده شد. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس مدل پیشنهادی "کلایزی" بود که یکی از رویه‌های اصلی در پدیدار شناسی است (Mohammadpour, 2012). طبق این روش، در این پژوهش پس از انجام مصاحبه و به تحریر درآوردن مصاحبه بر روی کاغذ، کلیه پاسخها و توصیفات شرکت کنندگان در مورد جو عاطفی مکرراً مطالعه شد و در ادامه به منظور درک بهتر مفاهیم و هم احساس شدن با شرکت کنندگان استفاده از روشهای مقبولیت داده‌ها با مرور دست نوشته‌ها توسط مشارکت کنندگان استفاده شد، جملات و واژگان مرتبط با پدیده مورد مطالعه استخراج شد و به هر کدام از آنها معنی و مفهوم خاصی داده شد. سپس فرمول بندی (دسته بندی مفاهیم مشترک به دست آمده)، رجوع به مطالب اصلی و مقایسه ایده‌ها و ترکیب آنها، توصیف نهایی پدیده و بازگردانی توصیف پدیده‌ها به مشارک کنندگان در راستای معتبرسازی نتایج انجام گرفت. در این راستا ۴ مفهوم مشترک به دست آمد و از دسته بندی‌های آنها ۱۶ مضمون فرعی نامگذاری شدند که تم اصلی یعنی جو عاطفی را پوشش دادند. برای بررسی اطمینان بخشی داده‌ها از روش سه سو سازی، مصاحبه با خانمها و متخصصین از سطوح علمی مختلف و ثبت نظرات آنها و تحلیل متون معتبر نیز استفاده شد. در تحلیل متون ابتدا مفاهیم موجود در مقالات و کتب به صورت باز کدگذاری شدند و با توجه به پیشینه‌های جو عاطفی در غالب مضامین فرعی نامگذاری و نهایتاً چند مضمون فرعی که معنای مشترکی داشتند تحت مضمون اصلی نامگذاری که تم اصلی یعنی جو عاطفی را حمایت کردند.

یافته‌ها

افراد مصاحبه شونده شامل ۱۵ نفر از زنان متأهل، با میانگین سنی ۲۸ سال با انحراف معیار ۳/۲ که سبک زندگی ایرانی-اسلامی را در زندگی خود رعایت می‌کردند، بود. اطلاعات به دست آمده از مصاحبه‌ها با استفاده از روش کولایزری در تحلیل داده‌های کیفی بود. در این مطالعه، مقوله‌های فرعی با مقوله‌های اصلی که نگرش زنان متأهل به سبک زندگی ایرانی-اسلامی است مرتبط شد. مقوله‌های اصلی همان محورهای پژوهش است که از سوالات اصلی این تحقیق برآورد شده است. از کل مقوله‌ها پس از بررسی نهایی ۱۷ زیر مقوله و ۴ مفهوم اصلی استخراج شد.

² Colaizzi

جدول (۱) افراد شرکت کننده در پژوهش

کد افراد	سن	مدت ازدواج	شغل	تحصیلات
۱	۲۵	۲	دانشجو-خانه دار	کارشناسی ارشد
۲	۲۷	۳	دانشجو-کارمند	کارشناسی ارشد
۳	۲۶	۷	دانشجو-معلم	کارشناسی ارشد
۴	۲۹	۶	دانشجو-خانه دار	کارشناسی ارشد
۵	۳۲	۹	دانشجو- گل فروشی	کارشناسی ارشد
۶	۳۳	۴	دانشجو- خیاط	کارشناسی ارشد
۷	۲۵	۱	دانشجو- معلم	کارشناسی ارشد
۸	۲۴	۵	دانشجو- خانه دار	کارشناسی ارشد
۹	۲۸	۹	دانشجو-کارمند	کارشناسی ارشد
۱۰	۲۸	۱۰	دانشجو-معلم	کارشناسی ارشد
۱۱	۳۰	۷	دانشجو-کارمند	کارشناسی ارشد
۱۲	۲۶	۷	دانشجو- مزون لباس	کارشناسی ارشد
۱۳	۲۵	۵	دانشجو-خانه دار	کارشناسی ارشد
۱۴	۳۲	۴	دانشجو-معلم	کارشناسی ارشد
۱۵	۳۴	۱۲	دانشجو-معلم	کارشناسی ارشد

نمونه مصاحبه های انجام شده

تم اصلی	مفاهیم مشترک	گزاره های کلامی
	نوع روابط	درس صبر و گذشت، مهربانی، همدلی نسبت به شریک زندگی کنار اوست. جو خانواده متشنج نیست.
فرزند پروری	کیفیت زندگی کاری	راحت فرد می تواند مهارت ارتباطی با فرزند داشته باشد. گفت و گوی سازنده دارد، خود فرد الگوی مناسب است، از انحرافات اجتماعی برحذر می کند، نسبت به داشته هایش قناعت می کند. نسبت به سختیها مقاومت می کند، قانونمند شدن، نسبت به پاکی و بهداشت بیشتر توجه می کند. نسبت به قوانین بیشتر احترام می گذارد.
کیفیت زندگی کاری		فرد خیانت نمی کند، فرد رشوه نمی گیرد، خدمت به خلق ایده اساسی فرد است، فرد نسبت به کارش متعهد است به قوانین کاری احترام می گذارد، نوع دوست است. بر اساس قوانین و مقررات بیشتر عمل می کند، دیدگاه های علمی در کار را بیشتر رعایت می کند. منیت در کار نیست و بیشتر به جمع نظر دارد. فرد در نظام و سیستم که کار می کند نسبت به قوانین سازمانی بسیار دقت می کند. انعطاف پذیری بیشتر نسبت به مسائل دارد. حتی اگر نسبت به فرد بالا دست تفاوت آرا دارد خودش را ملزم می کند. به رعایت مقررات برای پیشرفت سیستم.
صمیمیت زناشویی		احترام فرد، فرو خوردن خشم، همدلی بیشتر نسبت طرف مقابل، احترام به خانواده همسر، بگو مگوی بی خود حذف می شود، برابری جنسیتی را در نظر دارد.

احساس زنان متأهل نسبت به تأثیر سبک زندگی ایرانی - اسلامی بر جو عاطفی خانواده چیست؟

الف-همدلی بیشتر

خانواده محلی برای الفت، دوستی و تامین کننده نیازهای روحی انسان است.
 «من با همسرم بسیار راحت هستم و می توانم در یک فضای صمیمانه با وی صحبت کنم؛ و اگر موضوعی و یا مشکلی مرا نگران کرده با او به راحتی در میان بگذارم».

ب-سلامت

هرچه زن و شوهر با هم رابطه بهتری داشته باشند آن خانواده از نظر سلامت روحی و جسمی بهتر خواهد بود.
 «من و همسرم نسبت به اطرافیان کمتر با هم مشاجره داریم و هنگام بروز مسائل با صدای بلند صحبت نمی کنیم، آخرین باری هم که به درمانگاه رفته باشم به خاطر نمی آورم. اینها را مدیون سبک و نوع برخورد همسرم هستیم».

پ-توقع به جا

انتظارات به موقع و به جا زمینه ساز و پیش بینی کننده یک زندگی صحیح است.

«گاهی ممکن است برای من و یا همسر مشکلاتی غیر قابل انتظاری پیش بیاید و نتوانیم وظایف خود را به خوبی انجام دهیم، اما با یک نگاه اصولی و درست رفتارهایمان باعث می‌شود، از هم رنجیده نشویم و یکدیگر را به راحتی درک کنیم».

ت-جمع‌گرایی

در خانواده آنچه حائز اهمیت است، این است که همه اعضای خانواده به هم توجه کنند و به جای اینکه بر نظر خود سماجت کنند بر نظر دیگر آن هم توجه داشته باشند.

« آنچه در خانواده ما اهمیت دارد این است که برای انجام امور ابتدا با هم مشورت می‌کنیم و سپس کارها را پیش می‌بریم».

ج-اوقات فراغت

یکی از جنبه‌های مهم زندگی توجه به اوقات فراغت و تفریح در خانواده هست.

«خدا را شکر در خانواده ما علی‌رغم اینکه ممکن است مسائل و مشکلاتی باشد اما تفریحاتمان کلی به ما انرژی می‌دهد و موجب می‌شود از این کسل بودن و بی‌رمق بودن بیرون بیایم و برای ادامه زندگی و فردا انرژی بیشتری داشته باشیم».

چ- تکلیفی بودن فرزندآوری

در نگرش زنان به موضع فرزند آوری، ۸ نفر از زنان به تکلیف بودن فرزند پروری اشاره کردند، یعنی از جمله وظایف خود آن را می‌دانستند.

ح-فرزندآوری تکلیف اسلامی است.

برخیها با توجه به اوضاع کشور و مقایسه‌های جمعیت شیعه و سنی در کشور ایران، فرزند آوری را از واجبات می‌دانستند چون آمار شیعیان نسبت به سنیها رو به کاهش است.

خ-فرزندآوری برای اطاعت از رهبر

با وجود مسائل و مشکلات در زندگی و اهداف مختلف چون رهبر انقلاب بر اهمیت فرزند آوری تاکید داشتند ما اهداف خود را کنار گذاشته، به حرف ایشان گوش دادیم و رسیدن به اهدافمان مانند ادامه تحصیل و .. را در درجه دوم انتخاب کردیم.

د- فرزندآوری به شرط تامین منابع اقتصادی

احساس برخی از زنان متأهل به این گونه بود که زمانی یک زوج باید تصمیم به فرزندآوری کنند که از لحاظ اقتصادی حداقلهای ممکن را داشته باشند. «وقتی با شوهرم ازدواج کردم فهمیدم حقوق او خیلی کم است و کفاف یک زندگی متوسط را هم نمی‌دهد، بنابراین مجبور به کار شدم و اگر حقوق او به اندازه کافی بود هیچوقت سر کار نمی‌آمدم».

ذ- فرزندآوری به شرط تربیت صحیح فرزند

تعدادی از زنان تربیت فرزند را زمانی جایز می دانستند که افراد بر اصول تربیتی مسلط باشند و زوجها باید توانایی تربیت را داشته باشند. «اعتقاد من این است که یک فرد تعداد کمی فرزند بیاورد، مثلاً دو تا اما بتواند خوب تربیت کند و فرزندان صالحی تحویل جامعه دهد، بتواند نیازهای جسمی روحی و .. او را برآورده کند. فرزند پرورش دهیم تا دل امام زمان را به دست بیاوریم».

ر- سختی تجربه مادری

فرزند آوری مسئله‌ای است که با وضعیت روحی و جسمی یک زن ارتباط مستقیم دارد. به صورتی که تعداد ۲ نفر از بانوان که فرزند داشتند اعلام کردند به علت سختیهایی که مادرانشان در فرزندآوری داشتند عدم دسترسی به موضوعات بهداشتی، تهیه پوشک و .. آنها را از آوردن فرزندان زیاد منع کرده بودند. «من خودم سختی زیاد کشیدم به صورتی که موقع وضع حمل نه حمامی بود نه مسائل بهداشتی به درستی رعایت می‌شد. کلاً هیچ چیزی داخل منزل نبود دار فرش می بافتم غذا درست کردن بود و مسائلی که خود فشارهای زیادی بر انسان وارد می‌کند به همین خاطر به شما می‌گویم بیش از دو بچه داشتن دیوانگی است.»

ز- دلسوزی و تعهد بیشتر نسبت به کار

یا آدمی وظیفه و مسئولیتی را قبول نمی‌کند یا باید به نحو احسن آن را انجام دهد.

«به نظر من هرکسی در هر پست و جایگاهی که باشد، نسبت به تکلیف و کاری که وظیفه دارد باید در انجام دادن آن ساعی باشد تا مدیون نشود».

ژ- ارتقا و پیشرفت شغلی

همه آدمها به فکر ترفیع رتبه در زندگی کاری خود هستند.

«من خیلی تلاش می‌کنم برای کاری که دارم انجام می‌دهم روز به روز خود را به روزتر کنم و بتوانم با تمام توانم حاضر شوم و خیلی دوست دارم به جاهای بالاتر که رسیدم اول سواد کافی را داشته باشم و دوم تخصص کافی برای اجرای آن».

س- خانواده محل ارضا نیاز

بسیاری از افراد بر این نکته تاکید داشتند که کنار همسرشان باید بتوانند نیازهایشان را ارضا کند. «من و همسرم باید بتوانیم کنار هم خیلی از نیازهایمان را بر طرف کنیم، اگر صمیمیت بین ما نباشد موضوع می‌شود همین خیانت‌های درون جامعه. پس مهمترین موضع این است، من و همسرم بتوانیم کنار هم موضوعات جنسی عاطفی و... خود را ارضا کنیم».

ش- رضای خدا

تعداد بالایی از بانوان بر لزوم صمیمیت بین زوجین به خاطر رضای خداوند تاکید داشتند. «یکی از دستورات خداوند ای است که با همسرانتان مهربان باشید، خانه و خانواده باید محل الفت و دوستی باشد تا افراد بتوانند با کمال میل کنار هم قرار بگیرند».

ص- صمیمیت باعث اعتماد به نفس می‌شود

هرچه افراد بتوانند بیشتر با هم صمیمی باشند از همدلی بیشتری برخوردار خواهند بود و همین امر موجب می‌شود بدون قضاوت شدن بیشتر کنار هم قرار بگیرند و همدیگر را کمک کنند.

«زمانی که من بتوانم در برخوردهای خودم همسرم را قضاوت نکنم و او نیز من را قضاوت نکند و بیشتر به فکر کمک کردن به هم باشیم تا بخواهیم مشکلات همدیگر را بزرگ کنیم و به رخ هم بکشیم صد در صد اعتماد به نفس بیشتری پیدا خواهیم کرد. و برای سایر امورات زندگی هم موفق‌تر خواهیم بود».

ض-حمایت همسر

یکی از موارد بسیار ضروری برای هر زندگی حمایت زن از مرد و حمایت مرد از زن است. «به نظرم یک زن خوشبخت زنی است که بتواند حمایت همسر خود را داشته باشد و در زندگی از همان حمایت بتواند به نحو احسن استفاده کند»

کدهای استخراجی پژوهش

تم اصلی	مقوله‌های اصلی	مضامین فرعی	مفاهیم
		ارتقا و پیشرفت شغلی	عدم سکون، یادگیری مطالب جدید و بهبود در امور.
	کاری زندگی	دلسوزی و تعهد	دقت نظر بیشتر به کار، خدمت صادقانه، پرهیز از دور ریز و اصراف در مصرف مواد و وسایل در کار.
	صمیمیت زناشویی	ارضای نیازها	توجه به نیازهای بنیادی یکدیگر، توجه بیشتر به همسر، توجه بیشتر به دیگری نسبت به خود، تمرکز بر یار و شریک زندگی، دیگری را بر خود قائل شدن.
		حمایت همسر	توجه بیشتر به شریک زندگی، به تصمیمات همسر اعتماد دارم، با کم و زیاد زندگی ساختن.
		اعتماد به نفس	تشویق نسبت به داشته‌ها، توجه به دانش فرد تواناییهای فرد
		رضای خدا	امر و دستور خداوند برای صمیمیت بیشتر، آموزه‌های قرآن برای بهتر شدن، موجبات آرامش می‌شود.
		تربیت صحیح	فقط فرزندآوری نیست، تربیت صحیح، توجه به ادب بچه و چگونگی برخورد با او نیز اهمیت دارد.
		سختی تجربه مادری	مادران ما گفتند بچه و تربیتش سختی دارد، چه کسی می‌خواهد یک موجود فسقلی را بزرگ کند، از پس زبانش و داد و بیدادش برنمایم، سختی و شب نخوابیهاش، بی‌قراریهایش که میکند زیاد است.
	پرورشی فرزند	تامین منابع اقتصادی	از مشکلات اصلی عدم فرزندآوری است، باید از عهده‌تامین مخارج و هزینه‌های بچه‌داری بریاییم.
		وظیفه	وظیفه هر زن و شوهری یکی از کارکردهای اصلی آنهاست، ما در مقابل جمعیت شیعه موظف هستیم، ما در مقابل سخنان خداوند موظف هستیم، در مقابل تمکین همسر و وظیفه او برای این کار.
		امر رهبر	توجه به سخنان حکیمانه رهبر، امر ولی امر مسلمین.
		سلامت	توجه به خوراکی، پوشاک، نحوه زندگی، خواب و بیداری.
		همدلی	به سخنان طرف مقابل به خوبی گوش فرا می‌دهد، تشویق مناسب، توجه به نیازها.
	رودادها	توقع به‌جا	توجه به توانایی‌های فرد و انتظارات متناسب.
		اوقات فراغت	توجه به تفریح، پیک نیک، بیرون رفتنهای به موقع، مسافرت.
		جمع‌گرایی	عدم توجه به نقطه نظر خود، توجه به حرفهای یکدیگر و نظرات یکدیگر، پرهیز از فردگرایی

نتیجه گیری

در پژوهش حاضر با تحلیل متون مصاحبه عمیق با زنان متأهل به اسوال اصلی شامل؛ احساس آنان نسبت به سبک زندگی ایرانی-اسلامی در جو عاطفی خانواده پرداخته شد. همانگونه که یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند، سبک زندگی اسلامی بر کیفیت روابط زناشویی، کیفیت زندگی کاری، نگاه به فرزند پروری و نوع روابط خانواده بسیار مؤثر است. سبک زندگی مجموعه‌ای از طرز تلقیها، ارزشها، شیوه‌های رفتار، حالات و سلیقه‌ها در مورد هر چیزی در زندگی است (khoshnevis, 2009). طبق تحقیقات فرهوش و همکاران (۱۳۹۶) تقویت سبک زندگی اسلامی موجب تاب‌آوری خانواده‌ها در برابر مشکلات زندگی، و افزایش رضایتمندی از جو عاطفی خانواده در اعضای آن می‌شود. بوردیو^۳ اظهار می‌دارد؛ سبک زندگی نتیجه رفتار قابل رؤیت فرد هنگام ابراز عادات وی است. از نظر او، همه چیزهایی که انسان را احاطه کرده است، مثل مسکن، اسباب و اثاثیه، کتابها، عطر، لباس و غیره بخشی از سبک زندگی انسان است (Imam Jumazadeh & et al., 2012). نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش فتاحی زاده و رضایی (۱۳۹۸)، معتمدی‌فر و همکاران (۱۳۹۷)، فرهوش و همکاران (۱۳۹۶)، سلطانی نژاد و نوری (۱۳۹۴) کاملاً همسو است. علاوه بر اینکه سبک زندگی، به خانه و اثاثیه محدود نمی‌شود و تمام چیزها مانند روابط اجتماعی، سرگرمی، مصرف و لباس را در بر می‌گیرد و نگرشها، ارزشها و جهان بینی فردی و گروهی کسی را منعکس می‌کند که عضو آن گروه است (Thyre, 1996). اسلام به‌عنوان کامل‌ترین مکتب زندگی، جامع‌ترین و در عین حال زیباترین سبک زندگی را مطرح کرده، برای کل جزئیات زندگی فردی و اجتماعی بر اساس زیربنای فطری و وجودی انسان دستورالعمل کامل شرح داده است (Darb Isfahani & et al, 2017). اموری نظیر بینشها (ادراک و اعتقادات) و گرایشها (ارزش‌ها، تمایلات و ترجیحات) که اموری ذهنی یا رفتاری درون فردی هستند و رفتارهای بیرونی (اعم از اعمال هشیارانه و غیر هوشیارانه، حالات و وضعیت جسمی)، وضعیتهای اجتماعی و داراییها که امور عینی هستند شامل سبک زندگی می‌شوند (Janipour & Sotoudhnia, 2012). در تبیین یافته‌های پژوهش این چنین می‌توان اذعان داشت: یکی از آموزه‌های مشترک همه ادیان الهی این است که از یک سو، سبک زندگی غیر الهی مذمت و تخطئه شده است و آسیب‌شناسی جمعی از سبک زندگی آنان، به عمل آمده است. این نکته، هم ناظر به ساحت فردی انسانها و هم ناظر به ساحت جمعی آدمی است. برخی از آیات قرآن، وضع موجود انسان را مورد مذمت قرار می‌دهد. مانند سوره عصر، آیه ۲، احزاب آیه ۶۷ و ۱۰۰، ابراهیم، ۳۴، علق، ۶؛ اسراء آیه ۱۱؛ شوری آیه ۴۸؛ زخرف آیه ۱۵ و... از سمتی بعضی آیات سبک زندگی مورد تایید اسلام نیز بیان شده است، تا انسانها بدانند سبک زندگی مطلوب

³ Bourdieu

انسانی چیست و ویژگیهای آن چه هست (Mousavi& et al., 2014). همچنین می توان گفت توجه عمیق به آموزه های اسلام موجب تغییر در شناخت، باور، افکار و رفتارهای فرد می شود. و سبک زندگی اسلامی را ایجاد می کند (Farhush&et al., 2018). سبک زندگی ایرانی- اسلامی یعنی در زندگی هر فرد، چه شخصی، چه خانوادگی و چه اجتماعی، قواعد و الگوها و قابلیتها و ملاکهای اسلامی نقش مهمی ایفا کند؛ یعنی روشها بر اساس آیین اسلام مورد استفاده قرار گیرد (Shariat Panah, 2012). دستورات دینی شکل دهنده و تاثیر گذار بر سبک زندگی افراد است. طبیعی است در سبک زندگی اسلامی بر خلاف سبک زندگی غربی، هر فردی در زندگی خود باید ارتباط موثر با خود و دیگران برقرار کند؛ در سبک زندگی غربی اصالت فرد مطرح است و تمام تلاش نظریه پردازان غربی این است که افراد به خود توجه کرده، به سود و لذت بیشتر از هر راه دست یابند؛ بنابراین سه چیز در سبک زندگی غرب اصل است: اصالت فرد، اصالت سود و اصالت لذت. باید توجه داشت در سبک زندگی اسلامی هم این مسائل مطرح است، اما اصیل و ذاتی نیست (Ebrahimpour& et al., 2016). اسلام توصیه می کند افراد به نیازهای فردی خود پاسخ دهند اما در عین حال به تمام ابعاد توجه کنند: «یا ایها الذین آمنوا علیکم انفسکم؛ ای کسانی که ایمان آورده اید به خود پردازید» (سوره مائده، آیه ۱۰۵)؛ بنابراین اسلام هم به سلامت روح بها می دهد و هم جسم و در کنار آن افراد باید به دیگران و مسائل اجتماعی هم توجه کرده، در این راستا برای خود چارچوبی تعیین کنند تا روابط عاطفی و خانوادگی و اجتماعی بهبود یابد و صمیمیت در جو عاطفی خانواده یعنی بین زوجین و فرزندان به وجود آمده، فرزندپروری بر طبق دستورات صریح اسلام صورت پذیرد. بدیهی است با بهبود این روابط میان افراد در جامعه نیز مخصوصا در فضای کاری کیفیت زندگی بهبود می یابد. کوتاه ترین سوره قرآن یعنی سوره عصر علاوه بر تاکید بر مسائل فردی مانند ایمان و عمل صالح که نقش تعالی در روح انسان دارد، شرط خروج از خسران و زیان را روابط اجتماعی می داند. توصیه به روابط اجتماعی از نظر قرآن دارای جایگاه مهمی است و سبک زندگی اسلامی صرفا بر فرد بنا نشده است؛ بنابراین شاخصهای سبک زندگی اسلامی را می توان به دو بعد فردی و اجتماعی تقسیم کرد (Azarshab& et al., 2013).

پیشنهادات

-پیشنهاد می شود تاثیر سبک زندگی ایرانی - اسلامی با متغیرهای دیگری چون؛ صمیمیت زناشویی، همدلی، صبر و بخشودگی در بین زوجین سنجیده شود.

-پیشنهاد می شود تاثیر متغیر سبک زندگی ایرانی- اسلامی بر جامعه آماری مردان بررسی شود، و نتایج آن با نتایج زنان مقایسه گردد.

References

- Agae Meybodi, Forough (2012). An introduction to the study of narrative and narrative research. *Ancient Persian literature*, number 4(2).
- Aghaei, Asghar; Mukhtar Malik Puro Shahla illustrated (2013). The relationship between lifestyle and marital satisfaction in entrepreneurs and its comparison with ordinary people. *Scholars in psychology*, pp. 21 and 22. Pp. 169-190.
- Azarshab, Masoumeh and Mir Moradi, Isa, (2013), Islamic lifestyle indicators, collection of articles of the first national research and development conference in the third millennium, Islamic Azad University, Aliabad Katul branch, page 1-12.
- Akhot, Ahmed (1992). *Story Grammar*, Isfahan: Farda Publishing.
- Ebrahimpour, Jamshid; Rahimi, Seyyed Dariush (2016). Islamic lifestyle components and indicators. *New research in humanities*. 3(19). 117-148
- Alfat, Saeeda and Salemi, Azadeh (2013) The Concept of Lifestyle, *Lifestyle Studies Quarterly*, Number 1.
- Atadakht, Akbar; Hashemi, Javad; Jesarti, Ali (2015). The role of women's adherence to Islamic lifestyle in predicting family conflicts. *Journal of police-social research on women and family*. 4(1). 66-49.
- Ausli, Afsana (2017). Investigating the degree of dependence of the nuclear family on paternal and maternal families among students. *Sociology of Education*, 7. Pp. 1-23.
- Barjali, Ahmed; Sohrabi, Farmarez; Eskandari, Hossein; Motamedi, Abdullah; Ahmed, Fallah (2017). Investigating the relationship between "Islamic lifestyle" and "marital satisfaction" through the mediation of "optimism". *Journal of Islamic Studies and Psychology*. 22
- Bostan, Hassan (2013). Women's rights. *Encyclopedia of Islamic World*. Tehran: Center for the Great Islamic Encyclopedia.
- Colaizzi, P. F., Valle, R. S., & King, M. (1978). Existential phenomenological alternatives for psychology. *Psychological research as the phenomenologist views it*, 48-71.
- Creswell, John (2016). *Qualitative survey and research design chosen from among five approaches (narrative research, phenomenology, foundational data theory, ethnography and case study)*. Translated by Hasan Danaei Fard and Hossein Kazemi, Tehran: Safar.
- Darb Isfahani, Faridah; Motamedi Fard, Mehshad; Arfai, Fariborz; Shekhari, Abbas; Abbasi Moghadam, Mustafa (2017) Correlation between Islamic lifestyle with life satisfaction and mental health. *Quarterly magazine of Islamic lifestyle focusing on health*. 2(3).
- Davoudi, Saeed (2013). The position of women in the system of creation from the perspective of the Qur'an. *Pasdar Islam magazine*. 278.
- Edie J. M. (1987). *Edmund Husserl's phenomenology: A critical commentary*. Bloomington: Indiana University Press.
- Farhush, Muhammad, Radmard, Husain, MirMuhammadian, Sayyid Muhammadhasan, Palangi, Zahra (2018). The Mediational Role of Family Endurance in the relation of Islamic Lifestyle to the Satisfaction with Life, *Research Bulletin for Lifestyle*, olume & Issue: Volume 3, Issue 2 - Serial Number 5, Pages 1-158.
- Fatahizadeh, Fethiye; Rezaei, Ruqieh (2018). The role of women in Islamic lifestyle. *Second International Congress "Women's Role in Family and Society Health"*.

- Fazilinia, Gharib (2013). Comparative measurement and comparison of quality of life indicators in extended and nuclear families, a case study: rural areas of Pushtab district of Zabul, Rural Research, Volume 5, Number 4. 849-874.
- Ghiathund, Ahmed; Hosseini, Seyyed Mustajad (2019). Genealogy of lifestyle types among the families of martyrs. Scientific Quarterly Journal of Social Development Welfare Planning. 11(44). 231-193.
- Gholami, Samia; Ahmadi, Sara; Mohammadi, Hamida (2018). The effect of Islamic lifestyle program training on the level of awareness of lifestyle components and changing the family behavior pattern in female heads of the household. Cultural-Educational Quarterly of Women and Family. 14(47). 7-26.
- Glasser, W. (2010). Choice theory: A new psychology of personal freedom. Harper Collins.
- Hosseini Khamenei, Seyyed Ali (2012). Family. Tehran: Iman Jihadi Cultural and Artistic Institute.
- Hosseini, Mitra; Samani, Siamak (2012). Relationship between dimensions of family functioning and children's self-regulation. Family Research. 8(31).305-317.
- Husserl, Edmund(2016). The idea of phenomenology, translated by Abdul Karim Rashidian, Tehran, Scientific and Cultural Publications.
- Janipour, Mohammad; Sotoudhnia, Mohammad Reza (2012). Jihad A cultural category, a belief in the framework of Islamic lifestyle. Interdisciplinary researches of the Holy Quran. 4(1). 75-92.
- Kalvandi, F. (2011). Survey on health relationship of main family with coherence and flexibility of childrens parents from their perspective, Third general congress of clinical psychology research, recovery on 2nd of Bahman.
- Karimi, Shokooh; Afkhaminia, Farzaneh; Talebpour Amiri, Fereshteh(2018). Study of Different Dimensions of Lifestyle and Some of the Factors Associated with it in Employees of Mazandaran University of Medical Sciences in 2017. Journal of Health Research in Community,3(4),63-74.
- Majlesi, Mohammad Bagher (1983). Bihar al-Anwar. Beirut: Al-Wafa Institute.
- Mcdonald, A., Beck, R., Allison, S., & Norsworthy, L. (2010). Attachment togod and parents: Testing the correspondence vs. Compensation hypotheses. Journal of Psychology and Christianity, 24(1), 21-28.
- Mohammadpour, Ahmed (2012). Anti-method qualitative research method. Volume 1, Tehran: Sociologists Publications
- Mousavi, Zahra; Pak Sarasht, Mohammad; Sharifi Nematabadi, Shokofe; Khab Javed, Hasna (2014). A look at the place of women and family in Islamic lifestyle. The second international congress of culture and religious thought
- Nasralhi, Marzieh; Gian Bagheri, Masoumeh; Hemti Rad, Getty (2018). The relationship between Islamic lifestyle and academic self-efficacy and academic resilience in students. Islamic lifestyle magazine focusing on health. 3(2). 105-111.
- Olfat, Saeideh; Salemi, Azadeh (2012), "The Concept of Lifestyle", Quarterly Journal of Lifestyle Studies, First Year, No. 1, Pages: 9-36.
- Qasemi, Simin. (2012). Development and standardization of a native training package for communication skills with the spouse's family based on interactive pathology in families in Isfahan. Master Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Isfahan

- Rezaei, Sahar,. Goodarzi, Mahmood(2022). The effectiveness of Iranian Islamic lifestyle on cohesion, marital satisfaction and family mental health Staff of Kermanshah University of Medical Sciences in the Corona crisis. Quarterly Journal of Islamic-Iranian Family studies. Vol.1,No.2,
- Salamabadi, Mojtaba; Koshe Sheriff, Seyyed Mohammad; Shafiabadi, Abdullah (2013). Compilation of marital compatibility model according to the Islamic lifestyle and perfectionism of middle school teachers in Birjand. Counseling Research. 13(52).
- Sarukhani, Baqir (2001). An introduction to family sociology, Tehran: Soroush.
- Seyed Moharrami, Iman; Ghanbari Hashem Abadi, Bahram Ali; Asghari Ebrahimabad, Mohammad Javad (2015). The effectiveness of structured group counseling on family functioning and marital satisfaction. Journal of Clinical Psychology and Counseling Research. 6(2). 63-78.
- Shariat Panah, Ali (2012). Rules and patterns in the Islamic lifestyle. Journal of the consequences of the revolution. No. 48
- Soltani Nejad, Abdullah; Nouri, Mohammad Reza (2014). Prediction of Islamic marital satisfaction based on the components of Islamic style in married students. Two scientific-research quarterly journals of the Cultural Protection of the Islamic Revolution. 5(12). 47-69.
- Tagvipour, Mohammad Reza; Ismaili, Mohsen; Salavatian, Siavash (2015). The comprehensive model of Taraz family in Islamic thought. Cultural-educational quarterly for women and family. 11th year Number 38.
- The Holy Quran
- Thyra C. (1996), "Definition of Life Style and its Application to Travel Behavior", Department of Marketing at the Aarhus V, Denmark.
- Webster, L. And P. Mertova (2007), Using Narrative Inquiry as a Research Method, newyork: Routledge.
- Zaghian, Iman., Zareei Mahmoud Abadi, Hasan(2021). The role of the Islamic family lifestyle in the realization of the model of progress Iranian Islamic. Quarterly Journal of Islamic-Iranian Family studies. Vol.1,No.2.
- Zahedi Asl, M.; Pilevor, A. (2014). Meta-analysis on family studies in the field of addiction and family. Quarterly Journal of Planning, Welfare and Social Development. 7(28), 27-33.
- Farhoush, Mohammad; Radmard, Hossein; Mir Mohammadian, Seyyed Mohammad Hassan; Pelangi, Zahra (2016). The mediating role of family resilience in the relationship between Islamic lifestyle and life satisfaction. Two scientific-research quarterly journals of Islamic lifestyle research. 3(5)-79-97.